

Výzkum: Přibývá Romů, kteří končí v chudinských domech a čtvrtích

Praha, 06.09.2006, Romea/ČTK

V Česku existují více než tři stovky chudinských romských lokalit, které se ocitly na okraji společnosti. Podle odborných odhadů v nich žije až 80.000 lidí. Romů, kteří v takovýchto vyloučených čtvrtích a domech končí, přibývá. Rovněž se zvyšuje počet těchto oblastí. Novinářům to dnes při představení analýzy vyloučených romských komunit řekl sociolog Ivan Gabal, jehož společnost GAC výzkum pro ministerstvo práce vypracovala.

Analýza je vůbec první podrobnější výzkum situace v romských lokalitách. V některých těchto místech může být bez práce 90 až 100 procent dospělých obyvatel. Výsledky mají přispět ke zlepšení situace Romů, k jejich začlenění do společnosti a k získání a lepšímu využití peněz z Evropského sociálního fondu na příslušné projekty.

Autoři analýzy se zaměřili na 310 lokalit. Podle Gabala tak výzkum popsal zhruba 95 procent všech vyloučených míst. "Zhruba 80 procent enkláv vzniklo v posledních deseti letech. Čím větší je enkláva, tím větší je její gravitační síla. Nasává do sebe lidi z okolí," uvedl Gabal. Dodal, že se nyní do vyloučených lokalit rodí generace Romů, kteří znají jen život z dávek. Jejich rodiče totiž nikdy nepracovali.

Analýza popisuje rozpor mezi zájmem státu a přístupem obcí. Zatímco stát tvrdí, že chce Romy integrovat, obce se jich snaží zbavovat. Odsouvání je podle Gabala způsob, jak samosprávy řeší nesoulad mezi dvěma světy - mezi úspěšnou společností, která ekonomicky roste a klade větší důraz na vzdělání, a mezi lidmi, odkázanými na dávky.

S problémem se nedokážou vypořádat ani školy. Děti z chudinských lokalit většinou utvrzují v tom, že okraj společnosti je jejich přirozené prostředí. Chlapci a děvčata pak obvykle kopírují osud svých rodičů. Stejně jako oni v dospělosti končí s nízkou kvalifikací bez práce a jsou závislí na dávkách. "České základní školy upevňují segregaci, a to v době reformy školství," zdůraznil Gabal.

Situaci nahrává také "demotivující systém" sociálních dávek, uvádí analýza. Podle ní je život ze státní podpory výhodnější než z výdělku za nekvalifikovanou či málo kvalifikovanou práci. Málo efektivní je i státní politika zaměstnanosti. Navíc obce často poskytnou lidem levné bydlení na svém okraji. Od obyvatel této lokality to pak vyžaduje podle autorů "značný motivační potenciál" k tomu, aby za prací jeli.

Výsledkem výzkumu je mimo jiné mapa vyloučených lokalit. Bude k dispozici například na českých stránkách Evropského sociálního fondu www.esfcr.cz. Odborníci se neobávají toho, že by se zakreslená místa mohla stát terčem rasově motivovaných útoků. Ve zveřejněné mapě totiž nebudou jména ulic či adresy škol, které romské děti navštěvují.

Autoři výzkumu popsali šest typů vyčleněných lokalit od malých s několika obyvateli ve vesnicích po velké ve velkoměstech. Ke každému druhu je podle nich nutný rozdílný přístup, protože životní podmínky v nich jsou jiné. Třeba obyvatelé malých venkovských lokalit bydlí v horších bytech, dětem ve školách nepomáhá asistent a nefunguje v okolí žádná nezisková organizace. Lidé ve městech sice mívají lepší bydlení, častěji jsou u nich ale problémy s kriminalitou a závislostmi.